

ВЕЛИКА СРБИЈА

LA GRANDE SERBIE

БРОЈ 10 сант.

Директор А. ЈОВАНОВИЋ

БРОЈ 10 сант.

Новембарске победе

Двадесети новембар!

Ово је најлепши и најсјајнији датум у нашој бурној и славној прошлости. Тога дана, пре две године, одпочела је велика, сјајна и величанствена битка, најлепше дело и најимпозантнији догађај у овоме великом, светском рату. Тога дана наша силна војска, српски наоружани народ, испољио је своју титанску снагу и моћ и свуколику величину своје ратерске душе и гениалност ратничког ума и концепција.

На Србију је нагрнула једна велика, огромна и снажна армија од преко две стотине хиљаде одабраних и одлично опремљених војника на челу признатог и чувеног генерала Покорера.

Војска снабдевена са многобројним тешким и лаким оруђем, са многим топовима и митраљезима и огромном муницијом, то су биле армије за којима су вишли возови какве никада до тада није видео наш народ и наша земља. Све што је савремена техника створила и дала, употребљено је било у борби противу малене Србије.

То су биле легије које су кренуле да згаве и прегази Србију, да свирепо казне ту немирну земљу и, цео свет је са зебњом очекивао велике догађаје на Балкану. Наши пријатељи су стрепили при помисли да ће наша домовина бити за који дан жртва тог нечувеног ургана и када су многи оплакивали судбину нашу, деси се чудо, које до данас није забележила људска повесница!

Двадесетог новембра од почела је једна импозантна, силна и муњевита офанзива противу општег непријатеља. Одпочела ју је, са вером у Бога, наша малобројна, уморна и ратовима изнурена војска, која се је ухватила у кошца са бесним и охолим легионима ђесареве војске и кад је двајестотога дана седи краљ Петар згази својом ногом на главу црног орла, знамење непријатељске силе и моћи, тада је наша Врховна Команда објавила ово:

Непријатељ је разбијен и до ногу потучен. Наши трофеји су преко десет хиљада заробљеника, преко двеста топова разних калибра, огроман

број митраљеза, више стотине кола и аутомобила и огроман ратни плен!

После две године, тога истог историског дана, сти гао је са нашег војишта овај извештај:

После крвавих борби, које су непрекидно трајале више дана и ноћи у пркосрђавом времену, великим теренским тешкоћама и очајном непријатељском отпору, наше су трупе, сјајним нападом отели 20. новембра читаву серију јако утврђених бугарских положаја северно од Груништа и Будмирца. Потучени Бугари разбегли су се ка северу, пошто су оставили масу лешева на бојном пољу.

Наши трофеји овога дана су многобројни; пет пољских топова, пет кара, више митраљеза, много муниције и другог ратног материјала, као и много заробљеника.

Према овоме целокупан број топова, које је запленила српска војска, износи седамдесет девет!

Новембар је, после нашег народног искушења, понова заблестао новим сјајем, јер као год што је, пре две године, српска офанзива створила читаву епоху у ратној повесници, тако ће и садањи новембарски успеси, весници српског ослобођења, остати као највећи успех и најлепше дело које је забележила ратна хроника са наших и савезничких фронтова.

И ми поздрављајући наше витешке борце, наше храбре војнике са Острва, Нице, Кајмак-чалана, Меглена и Чуке упремо наше погледе Провиђењу, које је благословило наше дело са молитвом и вером у победу истиче и правде и надамо се да није далеко време када ће Груниште, Будмирце, Ветерник, Добро Поље и многа друга места сјати истом славом и сјајем као и новембарски алемови Рајад, Крестар, Суворор, Костац, Плоча и Космај.

— Места, која ће бити чврста и постојана подлога Уједињеној Србији и најизразитији сведоци наше исполнске снаге, витештва и родољубља.

Политичке вести

Париз. — Француски ће парламенат продужити и данас своје тајне седнице.

Министри су јуче у јутру држали седницу под председништвом г. Поенкаре-а, на којој су већали о војној, поморској и дипломатској ситуацији.

Грчка штампа

„Македонија.“ Битољ је ослобођен. Али трагичне последице страшне варварске најезде нису све ишчезле због самог факта ослобођења. Страховита олуја, која је читаву годину беснела над целом мученичком Србијом, оставила је неизгладаве трагове. Красна престоница западне Македоније, која се некада славила са цветне образованости и завидног благостања својих становника Грка, потпуно је изменила свој изглед. Оно мало породица, што су тамо остале као птице које је изненадила дива олуја, страшно трпе. Бугари и Немци све су испретурали. Куће, радње, имања све је опљачкано. Авет беде и глади неумољиво лебди над другом македонском престоницом.

Врло учени главни рабин наше вароши, знајући како ужасне трагове свега пролаза остављају потоци Крумови, није се задовољно само да поздравља ослобођење. Сетио се да тамошње је врејске породице трпе и страдају и да им треба брза помоћ. И послао је пет хиљада драхми за њихове прве потребе. Али од наших најжалост не нађе се нико да се сети да у мученичкој вароши има и грчких породица којима је неопходна брза помоћ. А међутим има толико богатша овде! Толико удружења! Толико трговаца чије послове благосиља и Бог и људи! Толико филантропа!

Упућујемо најтоплији поздрав свима овим нашим савародницима, милионарима или не, да помогну нашој битолској браћи, који неправедно страдају. Жртве варварске најезде плачују, трпе, страдају. Њихову помоћ налажу не само највиши национални разлози него и разлози друштвене солидарности и човечности најзад. Она ће смањити њихове потребе, утешити њихову несрећу, ослободити их оскудеце, ојачати њихов морал, и дати храбрости, живота, снаге овим мученицима за патриотску идеју.

Да ли је потребно да пишемо више да би они који рахат живе појмљива шта им је дужност према овим несрећним нашим савародницима, који су до јуче ништа ли под стопалом кобног бугарског увјетача? (Број од 18. ов. мес.)

Пол-Луј

Р. S Данас је у „Македонији“ почео излазити и роман „Битољка“, чија је писац г. Димитрије Пипа. Радња се дешава 1902. године.

Писмо из Битоља

— Бугарска свирепства —

У Битољу, 17. новембра.

У ранијим писмима јавио сам, како су Бугари под својом управом кињили бугарско становништво, уцењивали га, вршили отмице, интернирали, опустошили, па и при поласку опљачкали што се још узети могло и повели масу мушког света које раније нису били већ интернирали.

Још је горе пролазило сеоско становништво. Од њега су реквирирали и храну и стоку и ретко је ко успео да што сакрије. Што раније није било покупљено урађено је сада при бугарском повлачењу. Потерали су собом и говеда и овце са терацима. Ови су се махом бегством спасли и вратили без игде нечега на своја огњишта.

Узимало се бесплатно не само за потребе војске, већ су и појединци из војске отимали и слали чак у Бугарску, одакле су од својих добијали вести о оскудици и глади.

Тако су сад села, која су имала на хиљаде оваца остале једва са по којим бравом, као што је случај са селом Бродом у сорморховском, које је имало преко 6000 оваца, а сада их има једва тристака.

Хапшења и уцене у вези са тим била су обична ствар. У малом Броду, на пример, Коста Михајловић и још шесторица мештана држати су шест месеци у

затвору, па пошто је сваки положио по 2500 гроша, пуштени су.

Најгоре су пролазили они од мештана, који су под нашом управом били општински часници. Такви су и главом плаћали, као што је случај с Петром Талевићем, и Петком Кретевићем из села Бача.

Па не само наше бивше општинске часнике, већ и све македонско становништво бугарске су власти због његових симпатија према Србима сматрале сумњивим. Нико се из куће није смео маћи ни на најближу њиву док из општине не добије за то писмену дозволу, сваки дан и за сваког члана породице засебно. За дозволу се плаћало три и по гроша, те ако је која кућа имала једнога дана да на њиву ради обделавања пошле десет чељади, морала је за то платити 35 гроша!

Сирото наше становништво није патило само од бруталних Бугара, већ и од њихових «газда» Немаца. Ови су, на пример, убили Стојчу Котевића — Караницу на Броду, само зато, што је дозва, веле, рибу у Црној Реци. Нарочито се жале на њихову насртљивост према женскињу, у чему су били још гори и од Бугара.

Са свега тога народ се у толико више радује ново задобијеној слободи, цећећи тек сад велику разлику између српске и бугарске управе.

Битољца.

Ђ. Лазаревић

Са српског фронта

— Из мојих белешака —

Лешеве страшно унакажени. Види се да је ту артиљерија поседјала пакао Одваљено теме, прогут мозак, разнешени удови и утроба, безобличне масе меса, костију, крвљу утопљеног одела, које су изгубиле сваки човечаји облик. — Све то у разним положајима, лежи по земљи. Разрогачене, уплашене, стакласте очи, гледају вас, рекао бих, питајући: шта то учинисте са нама?

Гледам она рапава, избраздана животним патњама, лица. Посмаграм крупне жуљевите руке, које су, т. р. јуче пустиле мотику или ружуницу плута из руку. Видим згрчена или испружена здепаста тела, са кратким вратом, ногама и рукама — одликама снаге и издржљивости. Исто тако као што жалим оне наше жртве сахрањене, тако доле, мени је жао и ових који су овде, разбацани по пољу, остављени онако како су налв. Остављени као нека врста ратне изложбе за оне «ратнике», који се «боре» пером,

квичицом, фотографским апаратима, фабриковањем оружја и — идеја!...

Овај ред мисли одвео би ме далеко. Томе не би било места у овоме ратном вртлогу, који је завитлао човечанство, да ради и мисли, не онако како би хтело, но, по свилу прилика и околности, онако како мора...

Тим и сличним редом мисли обузет, ја се између лешева крећем даље, прескачући ровове. Један млад Бугарин, голобрад, танких брчића лежи у страну. Једна мала крвава мрља на челу. Изгледа спава. У искушењу сам да га гурнем и пробудим. Загледах га. Мрља је мала рупица од нашег пушчаног метка. На једној рапавој каменој извбрцици по камењу један леш сав у крви. Лице му разнешено, без облика. Нога у бутини откинута. Види се раничешљана ногавица и парчад меса. На једној плочи нека сива маса прилепљена. При додиру штапом рој мува

зауздара на све стране. То беше мозак... На двадесет метара, од леша, на камену прилепљена нога у вуненој, белој чарапи...

Официри и војници, неколико њих разгледају бојниште. Два фотографа аматера сликају поједине групе, чекајући да их сунце осветли. Тамо опет даље, телефонисте пентрају се по високим дрвцима, које су Бугари наместили, постављајући телефонске жице. А над свим овим мртвим и живим људима шестари маса орлова и црних гаврана, намамљена из околних кршева мирисом лешева.

Са северо запада подухну хла-

дан ветар. Од Старковог Гроба пови се густа магла. Преко Крвавог камена, обухвати највиши врх Кајмак-чалана и разлети се као покров по целом разбојишту.

Одох на највиши врх. Ту је постављена гранична пирамица. На пирамиди лепим штампаним рукописом исписано: пука „Краља Петра“ први је отворио врата наше Отаџбине... Ове речи написао је свештеник... име му нисам прибележио — По мислих: слуга Божијег олтару не сме да лаже и спустих се низ брдо ка биваку...

— Наставиће се —

У омањим патролским сукобима у близини Кастањовице заробили смо неколико војника и једног официра.

Авијатика. — Једна наша ескадрила авиоплана бомбардовао је станице Дотоњино и Скопо на Карсу. Наши су се авијачари спустили ниско, и поред гњава времена и дејства артиљерије и бацили су тону и по јаког експлозива чије је дејство дало ефикасне резултате. У току многих ваздушних борби, оборен је један авиоплан. Један од наших авиоплана није се вратио. Претпрошле вечери, док су непријатељски хидроплани бомбардовали Добердо не причинивши никакве штете ни жртве, један је од наших авиоплана брзо одлетео и бомбардовао аеродром тих хидроплана који се налази у близини Трста. Бацио је 5 бомби чије је дејство било ефикасно.

Констанца угрожена

Париз, 22. нов.

Телеграфички из Букурешта да руско румунске трупе грозе ва роши Констанци, коју ће ускоро заузети.

Немци траже откуп

Лондон, 22. нов.

Телеграфички из Амстердама да немачки официри који надгледају одведене Белгијанке у Немачкој пуштају их за откуп од 500 до 1000 франака.

Помоћ Румунији

Лондон, 22. нов.

Румунска штампа изражава велике наде у победу коју су румунске и руске трупе одне ле у Добруци. „Адеверул“ између осталог пише, да Савезници чине све што могу да помогну Румунији. Русија шаље велике трупе а Француска обилан ратни материјал.

Немачке линије морзју бити разбијене

Лондон, 22. нов.

Војни критичар „Морнинг Пост“ пише да се главни енглески напор мора сконцентрисати на западном фронту где немачке линије морају по сваку цену бити разбијене. Због тога се морају дати генералу Хејгу сва потребна средства да би предузео офанзиву на много ширем фронту и од много већег замахаја.

Догађаји у Атини

Ситуација је још увек критична

Вежа са Атином још није успостављена. Према томе, још немамо директних и аутентичних извештаја о ономе, што се у старој Грчкој збива. Нови путници пак саопштавају нове појединости нове верзије. Сваки то чини на свој начин, али се ипак могу као приближно тачни извући извесни догађаји, које ћемо саопштити читаоцима.

Чим су се Савезничке трупе повукле из Атине, резервисти су извршили напад на све куће венизелиста, као и на редакције венизелистичких листова. Најгоре су прошли „Неа Елас“ и „Патрис.“ Напад на редакцију „Неа Елас“ извршен је у суботу изјутра. Сарадници тога листа били су баш у својим канцеларијама. Резервисти су најпре захтевали од жанд. капетана Тамбакопула, да ухапси ове, и док се овај опирао, редактори су имали времена да побегну. Тада су ројалисти онесли кућу и отпочели пуцкарање. Наоружани чувари штампарије одупирали су се пуних 15 часова и кад им је нестало муниције предали су се.

Одржава се упорно вест да је уредник „Патриса“ г. Лаабракис, који је био ухапшен због публикација докумената о предаји Рупела убијен од резервиста у затвору.

Да би што боље и сигурније извели своја крволочва дела, резервисти су отворили затворе и пустили у слободу робилаше и злочинце. Да ли је за ово изда та наредба озго или не, још се не зна тачно.

У броју опљачканих и готово порушених кућа налазе се и кућа Венизелосова и зграда у којој се налазила енглеска полиција.

Одмах по одласку Савезничких трупа, резервисти су укинули свуда Савезничку контролу. Страни чиновници постављени од Савезника на пошти и телеграфу најурени су и замењени грчким. Изгледа, да су се дочепали и безжичне телеграфске станице, пошто је факат, да је краљева Софија упутила своје брата, кајзеру, дугу шифровану депешу.

Сањаје се из поузданих извора, да је краљ Константин донео одлуку о мобилизацији целе грчке војске. Овај акт представља повреду ноте од 8. јуна.

Држи се да ова мобилизација

не може дати више од 40.000 људи, пошто су 4 и 5 дивизије премештене из Тесалије у Пелопонес и пошто један део активне војске гарнизонира на острвима.

Дознаје се, да су мостови Браде и Пападије, који везују Тесалију са Грчком бачени у ваздух. Тиме је веома отежан саобраћај између ових делова Грчке.

Акција савезничке флоте потврђује се. Ратни бродови избацили су на брежуљке поседнуте резервистима око 40 граната. Један од ових пала је на краљев дворца, две у дворашке палате.

Услед ових догађаја у Атини је овладала права анархија. Све је затворено: позорница, дућани и т. д. Многе породице побегле су у Пиреј, друге беже стално. Порушена је само редакција „Неа Елас.“ Остали венизелистички листови нису престали излазити. Резервисти су ухапсили масу венизелиста, међу овима: породицу г. Зиримокоса, гувернера Крита, г. Вендириса, директора „Патриса“, г. Стаматију сарадника „Неа Елас“, стотину других угледних либерала и много других.

Потврђује се, да су умрли од добивених рана пуковник Димитракопулос, и пуковник Далианис и поручник Фубасакос.

Рат до краја

— изјава руског министра председника —

Петроград, 22. нов.

Г. Трепов, нови руски министар председник изјавио је у Думи: „Више од један пут, руска влада је изјавила, да ће се садашњи рат водити до потпуне победе. Више пута објављивано је, да мир неће бити никако превремен, нити засебан. Ништа не може заменити ову одлуку, која проистиче из непоколебљиве воље суверена, који је у сагласности са идејама целог свог верног народа.“

Русија неће положити оружје до дефинитивне победе. Цео свет има да чује још једном, да на макакве пролазне тешкоће наишле на своје путу, Русија, Енглеба и сви њени Савезници мобилисали ради савлађивања ових све своје људе и сву своју имовину. Рат ће се наставити све док се не постигне коначна одлука. Снага непријатеља је поколебана и час, када ће Немачка полагати рачуна приближује се све брже.“

ФЕЉТОН

Битка на Црној Реци

— Позорница артилериских чуда. —
29. октобар на фронту.

Још у нашем првом рату 1912. године Црна Река играла је важну улогу у операцијама, коју ни данас није изгубила, већ јој је шта више та улога у операцијама солунске војске још видљивија постала и у много ширим размера него раније.

У жељи за одржањем разбојничким путем стечене тековине, борбом са несравњено јачим снагама, према кудикамо слабијем противнику који је стављен у положај околеница, Бугари у дружењу са Немцима уложили су све своје силе, да гранична фронт према Битолу што боље утврде

и осигурају. Силно утврђено линија оградни Бабе, села Мезцили, Кевали, Брод представља резултат напорног и грозничавог вишемесечног рада Бугара и Немца у који су уложене многе снаге и у коме је уступљена сва фортификација, стварајући на тај начин јаку баријеру према Битолу. Више од месец дана воде се на овој линији борбе са знатним успехом у којима артиљерија игра најважнију улогу.

На целој овој линији један део остао је објекат најјаче акције. Угао између река Црне и Сакудесе, села Мезцили, Средњег Е

гри и железничке пруге представља позорницу правих артилериских чуда и страха, тачку на којој се противник најупорније и најогорченије држи. Страховити артилериски урагани бесне у овоме углу више од месец дана по сведневно кад јаче кад слабије.

И данас је један од тих дана, само један од оних страховитијих по својој јачини. Наш фронт стављен је данас у акцију и док је наше десно крило интезивно нападало, докле је лево својој акцији дало карактер демонстрацијски вршећи силан артилериски притисак на противника.

Небо је превучено мрко сивим облацима; време мутно и тиво. Дејство артиљерије отпочело је у 8 часова изјутра и није преставило све до 16 часова показујући мало промене у својој јачини. Са свога положаја, који пружа лепу

прегледност целокупне битолске равнице посматрам артилериски дуел на своје углу, невероватне призоре данашњег рата, које тешко да могу читајући схватити они, који нису били сведоци овога или саучесници ових догађаја.

Линија од села Кевали до ушћа Сакулесе представља једну ниску греду, која се на ушћу завршава стрвним каменитим отсеком. Залеђе њено чини једним делом Црна Река а затим села Букри, Доле и Средње Егри. Цела ова линија стављена је под пакао артилериске ватре не само по ширини већ и по дубини захватајући и села залеђа где су пловисане 3 тешке бугарске (немачке) батерије. И док је један део тешке франц. артиљерије тукао прву линију ровова, докле је други обасипао другу, трећу линију, батерије и позадину. Тешка ору-

ђа као да су се упела да прикажу сву своју чудовишну вољу. Као из вулканског кратера сипала је ватра из топовских цеви. По 15, по 20 експлозија разорних зрна и шрапнела појављују се на мх, проламајући ваздух и уадришавајући земљу на неколико километара око себе. По експлозији зрна из земље и ваздуха ничу огромне силуете црних, сивих и зеленкастих маса дима помешаних са земљом, које се најпре дижу вертикално у вис, а потом се развијају у разноврсне фигуре у виду гејзера, стубова, дрвета, животињских облика, пењу се донекле, а потом се губе у безоблачну масу јединственог покривача, која се шири над земљом у висини од 10—15 м да би оставила место новим таквим појавама, које сваког секун-

ПОДЈАРМЉЕЊЕ ПОЉСКЕ

— Протест Падеревског —

— Лондон, 22. нов.

Г. Падеревски, славни пољски пијаниста и композитор упутио је г. Аскиту протест против навазне аутономије Пољске, у коме вели:

«Као званичан представник огромног броја од 4 милиона Пољака, који живе у Америци, протестујем против нове неправде, ванете земљи наших предака. Ми, који имамо слободу воље и мисли протестујемо против образовања једне војске

од наше браће, која ће имати да се бори за ствар оних, који су подвадом лишени пољски народ његова наслеђа. Ми протестујемо, јер нећемо да се пољска омладина баци против народа, који нису никад угњетавали Пољску, и према којима смо увек гајили пријатељство и поштовање и близу њима у току 120 година спојени везама славе и браства».

Одговарајући, сер Аскит је изјавио, да енглеска влада и јавно мишљење симпатично изјаву пољског мишљења управљену против нове повреде ратних закона

српском новцу, да се за ту суму купе поклонни ђацима ове школе Владими Комесари у име избеглица и ђака, и овим путем изјављују најтоплију захвалност дародавцима г. г. Петрику и Лулевићу.

Из канцеларије Владиних Комесара Бр. 2233 20. новембра 1916. год. у Солуну.

Последње вести

Руски коминике

Петроград, 22. нов.

На западном фронту наша је артилеријска и митраљеска ватра осујетила покушај непријатељских извидница да се приближе бодљикавим жицама у пределу Шелвове. Борба се наставља на Карпатима. Наше су трупе заузеле један вис три арсте југозападно од Јабланце.

Кавкаски фронт. — Местимично пушкарање.

Румунски фронт. — Северно од Тротуса непријатељ је огорчено напао наше трупе и приморао их је да одступе са два виса које су биле заузеле раније. Јужно, огорчене се борбе настављају. Непријатељ се очајно одупире.

У долина Ојтуза Румуни су одбили непријатељске нападе у области Питести—Торговиште, румунске су трупе биле приморане да се повуку. На линији Александрија—Букурешт и јужно од ње, воде се огорчене борбе. Овде је непријатељ био приморан да се брани али пошто је добио појачање предузео је офанзиву и освојио село Грагиште јужно од Букурешта. Југозападно од Букурешта румунске трупе које су нападале непријатеља са леђа, биле су оне нападнуте и повукле су се.

На фронту у Добруци наша артилерија и пешадаја парализовале су непријатељску офанзиву.

Терор у Атини

Атина, 22. нов.

Ухапшени су многи венизелисти. Ухапсили су такође петнајет личности које су се налазиле у кући Венизелоса. Ројалистичке банде ухапсиле су нека лица из хотела «Велике Британије» и «Паласа». Кружи вест да су анти венизелисти стрелили два атинска новинара. Ухапшено је до сада 200 лица између којих су

сви директори венизелистичких листова.

Одлазак генерала Москопулоса

Солун, 22. нов.

Генерал Москопулос примио је наредбу да иде у Триполи, где се налази седиште трећег корпуса. Сазнаје се да су сав ратни материјал и артилерија грчке војске испослати у Тебу, где их војници чувају.

Терор у Тесалији

Солун, 22. нов.

У Лариси се врши велики терор над Венизелистима. Лекар Царас, венизелиста је тешко рањен. На улицама се чује пушкарање. Ројалисти су ухапсили као таоце велики број венизелиста.

Саопштења

— Проф. Е. Ј. Цветић, пошта 504, моли Живојина Миленковића лекара, Николу Илића трг., Јована Ђеловића трг., Воју Борђевића, Драгутина Ерленвајна, Божицара — Мане Јовановића, Перу Берлинца, Драгомира Борђевића — Пижића, Милана Богдановића — Коњица, Милутина Гоцића обућара и Бранка Абадића све из Јагодине, да му се јаве са тачним адресама што пре.

— Душан Виторовић, учитељ да се јави Рад. Гајићу поручнику пошта бр. 60.

— Инж. поручнику Кости Д. Јеремићу, пошта бр. 711, да се јави Јован А. Жарковић, војни чиновник.

— Тома М. Јевтић, пошта бр. 76, моли свакога ко би шта знао о његовом брату капетану Владимиру, да га извести.

— Јоци Палкићу, пошта бр. 603, да се јави Лазар Горуновић капетан.

— Драг. М. Михаиловић јавља Милану Глигоријевићу учитељу, да се обрати Душаву Анђелковићу, телегр одел. врх. команде, ради обавештења о својој породици.

— Умољава се резерв. пор. г. Лазар Славковић са Крфа, да

се јави кап. Ристи Јачићу, бр. поште 16, и остављени аманет код брата му Милена поштом г. Добросаву Димитријевићу, м. н. о. дувана 999. 3-3

ПОШТА За Србију

— Бора Николић поднаредник јавља тасту Ђоки Јовановићу пластичару и жени Зори у Чачку да је са шураком здраво и да је њихов оглас прочитао.

— Тодор П. Дамњановић, наредник, јавља Добросаву Радивојевићу кафеџији у Гор. Милановцу, да је о браћом здраво. Моли да се извести његова породица.

— Младен Николаић књижевник из Крушевца, јавља својој фамилији у Крушевцу, да је примио оглас од Милутина из Женеве и да је здрав као и стриц Влајко, Никола, Рапа, кум Јовица, Живан, вет Милоје, Милан, Коста, Милош из В. Дренове и ђата Жака Савић из Коњуса. Одговорите истим путем.

— Илија Петровић моли г. цу Јелену Докићеву наставницу музичке школе да извести дали је његова жена са дететом жива и здрава и дали је из Ниша дошла у Београд.

— Мила Т. Коцкић трг. из Јагодине извештава свога оца Тодора Коцкића трг. у Јагодини и своју жену да је жив и здрав а такође и Илија Цветковић са браћом и Јездимир Стефановић. Света Димитрија Дубочана, синова Косте Борђевића. Моли за одговор истим путем.

— Душан Јовановић пушкар јавља својима у Крагујевцу, Призрену и Соко Баји да је с Илијом, Војом и Савом здраво. Драгољуб, Лазар, Драгиша и Јован такође су здрави.

— Милан Станимировић јавља Катарини Мијакевој да је њен ујак Лазар Ђ. Протић остао раван на положају Вожевац (пожаревачки) у месецу септембру пр. год.

Сјајна српска победа

— Српски званичан извештај —

Солун, 22. новембра.

21. новембра проширен је наш успех у пределу северно од Груништа и Будимирца. Отели смо нове, јако утврђене положаје и запленили две немачке хаубице.

Непријатељ је одбачен ка северу. На западном терену нађен је велики број непријатељских лешева, међу којима је и леш команданта бугарског 21. пука.

ДНЕВНЕ ВЕСТИ

За битовску сиротињу.

На концерту оркестра Краљеве Гарде приложио је Есад паша 200 драхми. Хвала племенитом дародавцу.

Оставка Лојда Џорџа.

Из Лондона телеграфису: «Њус ов де Ворлд» саопштава, да је енглески министар војни г. Лојд Џорџ поднео оставку г. Асквиту, коју овај још није уважио. Држи се, да је Лојд Џорџ тражио извесне промене у ратном савету. Ратни савет британски састављају први министар г. Аскит, г. Мак Кена, министар војни Лојд Џорџ, министар спољних послова Греј, први лорд адмиралитета г. Балфур и лорд Курсон. Овакав ратни савет образован је, јер се држало да кабинет од 23 члана није могао доносити довољно брзо одлуке пред непријатељем, чији је главни и једини врховни шеф Хинденбург.

Окупиран Коринтски канал.

Сазнаје се, да су у петак изјутра две Савезничке ратне лађе, ушле у Коринтски канал и да су преседеле саобраћај између Пелопонеза и остале Грчке.

Романос дао оставку.

Из Париза јављају, да је тамошњи грчки посланик г. Романос, који је Грчку представљао у Француској преко 6 година поднео оставку услед последњих догађаја у Атини.

Детаљи о догађајима у Атини.

Сазнаје се из сигурног извора да има у Атини око 300 жртава Савезници су се повукли из ва

роши, пошто им је влада обећала да ће предати ратни материјал.

Додатак „Великој Србији.“

Кроз два, три дана излази 2. додатак «Великој Србији», у коме ће три стране садржавати извештаје породица из Србије, а на четвртој ће се донети имена лица, чије је извештаје «Обавештајно Одељење» већ доставило у Србију.

Препоручујемо свима нашим читаоцима, да огласе за Србију упућују «Обавештајном Одељењу», које их најбрже и најсигурније доставља. Исто тако, ко год жели да добије извештај о својима, нека се обрати картом или лично Одељењу, које ће му одмах послати извештај. До сад је већ маса лица добила извештај преко «Обавештајног Одељења».

Задржавање грчких лађа.

Из Марсеља јављају да су Савезничке владе издале наредбу, по којој је забрањен одлазак грчким лађама које се налазе у француским пристаништима. То је једна од мера које намеће блокада Грчке.

Благодарност.

Много уважени господин Фиц Петрик, комесар енглеског Црвеног Крста у Солуну, који је много учинио и чини за српске избеглице у Солуну, послао је данас Комесару српског избегличког логора у Солуну, 20 пећи за грејање — дожене петролеумом и 20 лампи, за избеглице и болницу у логору.

Господин Момчало Лулевић, поручник, из Краљева, предао је наставницама школе, у српском избегличком логору 30 див. у

да долазе поново. Звучи експлозија не разликују се, већ сливене представљају једну ужасну грмљавину, која цела, пробија, дере и од које се осећа дрхтање земље и ваздуха. Наскоро тамо наступи тама, онамо се више ништа не види и најјаче око није у стању да прозре, шта се тамо догађа. Све је увиђено у копрену сивој мрки дима, из које се појављују моментано нове нејасне црне масе, које као немани и утваре симболи су нечега страшнога и ужаснога од чега се човеку крв леди и коса диже. С времена на време видите да кроз ову таму пролећу неки предмети које је тешко одредити. Да ли су то парчад земље изривене, камења разбијеног, или делови издробљеног људског тела? Можда пак све троје помешано, јер се над свима трима једно исто одиграва. Се-

вање топовских цеви допуњује ову слику и даје свему овоме изглед првтуљеног вулкана, који брекће, хучи, тупти у далекој дубини. Изорана и разнета земља као да стење под страшним теретом и ударцима. По неко зрно пребачено пада у Црну Реку из чијих се таласа дижу далеко у вис огромни букови и млазеви, разбијене, пенушаве и црно обојене воде што целој овој слици даје још већу дозу мистицизма.

Посматрајући цео овај приказ са овако једне истакнуте, доминантне тачке, удубљујући се у овај приказ мислима и изолујући се од свих спољних других утицаја ви стварате вањом маштом, не, ви водите вањом очима Дантеов «Пакао» или митолошку слику подземног света с оне стране светлости у коме видите визије и силуете злих духова, не-

срећних грешних душа у свима стадијама у којима их је машта људска замислила; ви чујете јецај шкргут зуба, ужасне крике и увике, ломљење костију, разораване душа област пустоши, царство безумља

Тржећи се из ових мисли и осетите, да сте преживели једну илузију. Чулни утисци садашњости извукли су из маште духовног лабиранта низ слика сећања, које су вас одведе у регионе мистицизма, где сте нашли савршено поређење, идеалисану истовестност ужасне стварности и садашњине. Визије духова ишчезавају, не појављују се људи, запоста стварна бића људска са свима својствима својим, који су заједно са њиховим техничким чудовиштима сарадници у овим тово легендарним драмама. Од-

права се једна чудовишна, титанска борба у којој се тело крвави а дух разорава. А као жртве ове борбе видите један чудан парадокс, видите мртве и живе лешине. И док оне прве леже непомичне, неме, хладне, мртва тела и ишчезле душе, котле видите ове друге са још живим телом, но разореним духом, који блуди тамо негде далеко по крајној не извесности која је ван граница нашега схватања. У величанственој борби идеја, у којима су изражени закони природе и круштва, а чији су сарадници и носиоци људи, звучена је борба страховитих техничких оруђа, чији су творци — људи. Њима се крчи пут праву, њима се ствара пут: моралном, хуманом, нужном, у њима је изражена сила као заштита слабих и потиштенних, уста ових немани израштити-

је говоре, али зато и страховитије — него и сви људи; човек је био незадовољан моћу свога гласа. У овоме се изражава схватане садашњине. У томе људи осећају свој триумф или крах, прогрес или културну беду

Дан је на измаку а са њим и све ово. Ноћ као да прекида и ублажава све. После напорног дневнога рада људи са својим чудовиштима замару, да би сутра поново опет оживели и наставили удружен рад.

30 X 1916. Мил. М. М.

У будуће ће се сви огласи примати у уредништву.

ВЕЗУВИО
ВИНО ИЗ ВИНОГРАДА
са везувске лаве
— КЛУЧА КРВ КО ЛАВА —
ЦРНО И БЕЛО

у бурадима и на крчу, у магацину, Ираклијева улица бр. 7—
оокачић.

Дрогерија Гуслар
20—20

Велико Стовариште
Г. Ј. Карвонидеса
улица Симерос б.
КОЊАКА, ВИНА и других
артикала.
Најсоцијалнија услуга. Цене су
врто умерене. 31—

и Акуџи и Комп.

СОЛУН, Масузи Хан бр. 6.
преко пута енглеске вој. поште
Врше пренос колима и са љу-
дима.

Повната фирма својом солид-
ношћу код свих већих српских
трговачких кућа, чији су дуго-
годишњи преносници.

Препоручују се свима срп-
ским трговцима и приватним ли-
цима са својим осидним, бр-
зим и умереним радом.

Атинска Банка

има част известити публику, о-
фицире и војнике, као и српске
забеглице да је отворила једну
филијалу

у дну улице која чини угао са
„Грчком Народном Банком“, а
према улици Венизелос.

По опозазуму са Министар-
ством Финансија Краљ. Србије,
ова филијала узела је на себе
поштом новца њиховим поро-
дцима у Француској, Алжиру,
Тунису, Русији, Кореји и свим
француским колонијама, у
Швајцарској, свима Савезничким
и неутралним земљама, као и у
главним варошима Србије.

Филијала је узела на себе и
законске банкарске операције:

Куповину и продају стране
монете, емисију кредитних пи-
сма; налоге за исплате у свима
варошима Грчке, Европе и пре-
коморских земаља; берзанске на-
логе и исплате купона итд.

Сем тога, по налогу „Српског
Црвеног Крста“ примила је на
себе депоновање новчаних при-
лога који су му намењени.

Д-Р АЛЕКСАНДРИДЕС
специјалиста за унутарње
бо лести. — Управник болни-
це за заразне болести

Петколно убрывавање Нео-
залварана као и новог фран-
цуског препарата „Galyl“ про-
зиву сифилиса.

Према сваког дана од 11—12
пре и од 5—6 по подне у фран-
цуској апотеци ул. Франк бр. 35
— у згради француске болнице
— а од 2—4 по подне у своме
стану улица престола, наслед-
ника Борја бр. 35 — упоредно
ул. са булеваром краља Констан-
тина. 44—

Д-р АЛБЕРТ ГАТЕЊО
ЗУВНИ ХИРУРГ

Дипломираног од Медицинског
Факултета и Школе за зубно
лекарство у Паризу.
Савршено дечи уота и врши
све модерне зубне радове за
3—4 дана.

18-то годишње искуство
34 ул. Венизелос, 147 ул. Ег-
натаја. 58—

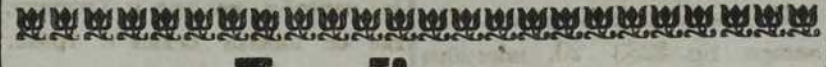
РЕКС

Фабрика цигарета — Јану-
каки Протопапа

Реке се зове нова марка ци-
гарета горње фабрике. Зове се
тако, јер је то краљица свих

других марака својим одличним
квалитетом и особитим укусом
и финим мирисом.

Препоручујемо цигарете Реке,
Реа, Фос, Авги и Кирки, које
се могу добити у свима продав-
ницама дувана. 53—

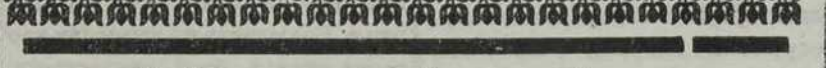

Нова Књижара
МЕШУЛАМ и МАТАРАСО

43 улица Велики Александар 43 — Солун.

Велико стовариште свију канцеларијских потреба. Про-
даја ангро и детаљ.

Препоручује се свима надлештвима и канцеларијама.
Цене најумереније. 40— —2

Најбоље и најкусније су

Улица Франк 31 40— —2 Солун.

ФАБРИКА ЦИГАРЕТА
„НЕСТОС“

НАЈВЕЋА НА ОРИЕНТУ — 500 РАДНИКА

Специјалитети:

Нестос	Кини	Диа. 1.—
„ Глубек	„	0-80
„ Јаки	„	0-65
„ Афро	„	0-50

Посетите и купујте у Солуну све намирнице у најстари-
јој и најразвијатијој радњи

Колонијално-деликатесне робе
В. МУСИО

ОСНОВАНА 1860. ГОД.
Улица Булгарскотон бр. 6 у близини Централне Поште.

ОГРОМНО СТОВАРИШТЕ:

Свих врсти конзерви, Сардина, риба итд. Конзервованог млека.

Велики избор свих врста француских вина, ликера, ко-
њака, шампања итд.

Из првих фабрика: бонбона, посластица, чоколада, бис-
квита, разна теста итд.

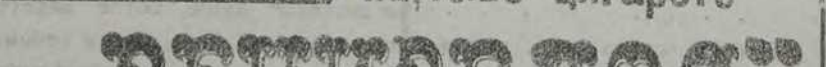
Најфинији зејтин, путер. Свеће „Аполо“ и „Фуршје“.
Сапуни и парфемерије првог квалитета.

Разне минералне воде. Боја за обућу итд.

ЦЕНЕ УМЕРЕНЕ И УТВРЂЕНЕ

Сва је роба јевтинија но ма у којој другој радњи.

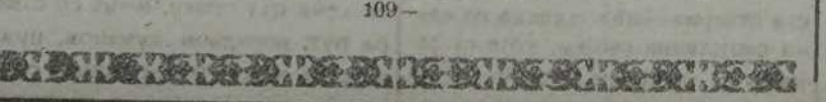
Продаје на велико и на ситно. 83—

ПРЕПОРУЧУЈУ ВАМ СЕ
најбоље цигарете

„ВЕНИЗЕЛОС“

од 0-50, 0-75 лепта и 1 драхма
Продају се свугде
Главна продаја у филијалу „Атлас“ киоск „Бела Кула“
ФАБРИКА УЛИЦА ФРАНК БР. 28—30

Најстарија и највећа радња у Солуну

нове помодне робе
МЕРКАДО ЈЕСИА
улица Венизелос бр. 31.

Пришледе су огромне количине МЕКИНТОША за господу
и даме, за г. г. пешадјиске и коњичке официре

„IMPERMEABLE“ енглески КВАЛИТЕТ ЕКСТРА

По цени које искључују сваку конкуренцију.

Велики избор женских налета-а од плиша, штофа и т. п.
најелегантнији крој по последњој париској моди.

Ове недеље пришледе штофови за костиме, велике шарене
од шевмота, габардина и т. д.

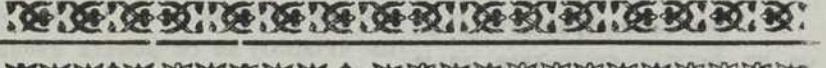
ЦЕНЕ СУ СТРОГО УТВРЂЕНЕ. 26—

СИНОВИ Г. А. БРЕРА И К° ЛТД.

СОЛУН

НАЈВЕЋЕ СТОВАРИШТЕ:
Позамантерије, чарапа, бижутерије, мириса, чипака, панталки-
платна, мушета. Париских артикала, женске
конфекције, гвозђарије и т. д.

— ЦЕНА УТВРЂЕНА —
Продаја на велико и на ситно по истој цени.

Српско Трговачко Друштво А. Д.

из Београда.
— СОЛУН —

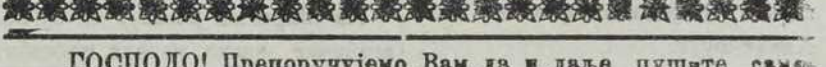
Мисир Чарши бр. 3. (Спроду Централне Поште
у згради Хотел „Слободе“—„Liberté“)

Обавља све банкарске, трговачке и транспортне послове.
Врши обичне и телеграфске новчане исплате за Србију-
Швајцарску и све Савезничке државе.

Са положаја може новац да нам се упућује поштанским
упутницама у свима монетама.

Уз сваку поштомљу треба нам јавити тачну адресу коме-
ма новац да се упути.

Прима новац на штедњу и чување.
Обавештења бесплатно. 42— УПРАВА.

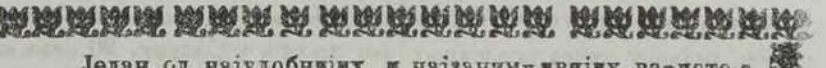

ГОСПОДО! Препоручујемо Вам да и даље пушите саме
цигарете из прве и највеће фабрике цигарета

САЛОНИКА

КАИРО — АЛЕКСАНДРИЈА — СОЛУН
Најбоље и најкусније цигарете и дуван свих врста.
Награђена првом највећом наградом на изложби
у Филадельфији.

НА ПРОДАЈУ У СВИМА ДУВАНЦИНИЦАМА
Нарочито „Миродато“ и ДУВАН ЗА ЛУЛЕ. 44—96

Један од најудобнијих и најјанимљивијих вариете-а
у Солуну јесте

„ГЕТЕ“

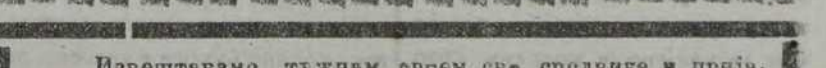
који се налази на кеју, у близини „Беле Куле“

Програм је врло одабран од много занимљивих та-
чана. Сала је просторна и одлично осветљена.

Плића су од најбољих француских и енглеских ма-
рака. Оркестар одличан.

После вариетеа набаре

зато сви у „ГЕТЕ“

Извештавамо тужним срцем све сроднике и прија-
теље да је наш мили и непрежаљени супруг, отац, таст
и деда

† Д-р Павле Бота
физикус окр. крушевачког

преминуо напрасно од киле 14-27 октобра т. г. у 57 ој
години свога живота, у Крушевцу.

Тело малог нам покојника сахрањено је 16-29 окт. т. г.
Крушевац—Солун, новемб. 1916. год.

Ожалошћени:
Супруга Мара; вћи Мелина; гет д р Светислав Стефановић
унучад: Павле и Милица и остала родбана.